

Xây dựng mô hình Trường học hạnh phúc theo xu hướng đổi mới giáo dục phổ thông hiện nay

Nguyễn Trọng Lăng

TS. Khoa Sư phạm, Trường Đại học Trà Vinh

Received: 29/3/2024; Accepted: 4/4/2024; Published: 8/4/2024

Abstract: Happy schools play a uniquely significant role for each of us, especially for teachers, staff, parents, and students within the school community. This article explores the concept of happiness, happy schools, characteristics of the happy school model, significance, methods, and proposed measures to build happy schools fostering safety, trust, and humane behavior, thereby contributing to enhancing the quality of education in current schools.

Keywords: Happiness; Happy School; Building a Happy School Model; Innovation in Secondary Education.

1. Đặt vấn đề

Mục tiêu tổng quát trong Nghị quyết số: 29-NQ/TW nhấn mạnh: Tạo chuyển biến căn bản, mạnh mẽ về chất lượng, hiệu quả giáo dục, đào tạo (GDĐT); đáp ứng ngày càng tốt hơn công cuộc xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và nhu cầu học tập của nhân dân. Giáo dục (GD) con người Việt Nam (VN) phát triển toàn diện và phát huy tốt nhất tiềm năng, khả năng sáng tạo của mỗi cá nhân; yêu gia đình, yêu Tổ quốc, yêu đồng bào; sống tốt và làm việc hiệu quả. Trong xã hội hiện đại, GD không chỉ là việc truyền đạt kiến thức mà còn là việc tạo ra một môi trường học tập thú vị và hạnh phúc. Trường học hạnh phúc không chỉ là nơi học sinh (HS) học hỏi mà còn là nơi họ phát triển, khám phá và tạo ra kỷ niệm đáng nhớ. Bài báo này sẽ đề cập đến việc xây dựng *Trường học hạnh phúc* (THHP).

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm

Khái niệm về hạnh phúc (Happiness) được hiểu là trạng thái cảm xúc tích cực và hài lòng về cuộc sống, trong đó cá nhân cảm thấy hài lòng với bản thân, môi trường xung quanh và các mối quan hệ. Đây là trạng thái tâm lý mà con người cảm nhận sự hài lòng, hạnh phúc và ý nghĩa trong cuộc sống của mình.

Trường học hạnh phúc (Happy School) là nơi mà cả HS, GV và nhân viên đều cảm thấy hài lòng, được hỗ trợ, giúp đỡ, chia sẻ, thân thiện trong quá trình học tập và làm việc. THHP tạo ra một môi trường an toàn và lành mạnh, không chỉ về mặt thể chất mà còn về mặt tinh thần, nơi mà mọi người cảm thấy yên tâm và tin tưởng lẫn nhau.

2.2. Ý nghĩa của Trường học hạnh phúc

- Tạo ra môi trường học tập tích cực: THHP tạo ra một môi trường tích cực, nơi mà HS cảm thấy hứng thú và động viên để học hỏi.

Môi trường học tích cực và khích lệ bằng cách khuyến khích sự tương tác tích cực giữa HS và GV, cũng như giữa các em HS với nhau. Điều này có thể bao gồm việc sử dụng PP giảng dạy tích cực, động viên và chia sẻ thành công của HS và xây dựng các cộng đồng học tập. Hỗ trợ và phát triển cá nhân nhằm giúp HS đạt được tiềm năng của mình. Bao gồm các chương trình tư vấn, các buổi hướng dẫn nghề nghiệp và các hoạt động phát triển KN mềm cho HS. Sử dụng công nghệ trong giảng dạy và học tập để tạo ra các trải nghiệm học tập đa dạng và hấp dẫn. Sử dụng các công cụ và ứng dụng công nghệ mới giúp tăng cường sự tương tác và thú vị trong quá trình học.

- Phát triển một văn hóa học tập tích cực để thúc đẩy một văn hóa học tập tích cực trong cả trường học và cộng đồng học thuật. Tạo ra các sự kiện và chương trình thú vị và khích thích, như hội thảo, buổi triển lãm, các cuộc thi, để khuyến khích sự tham gia và sáng tạo của HS.

- Phát triển toàn diện nhân cách HS: Bên cạnh việc truyền đạt kiến thức, trường học hạnh phúc cũng tập trung vào việc phát triển toàn diện cho HS, bao gồm cả khía cạnh về tinh thần, thể chất và tâm hồn. Thiết kế các chương trình học tích hợp giữa các môn học khác nhau và giữa kiến thức học thuật và KN sống. Giúp HS hiểu rõ hơn về mối liên hệ giữa các lĩnh vực khác nhau và phát triển KN tổng hợp và sáng tạo. Các hoạt động ngoại khóa và thể thao, khuyến khích HS tham gia vào các hoạt động ngoại khóa và thể thao để phát triển tinh thần và thể chất. Các hoạt động như

thể này không chỉ giúp cải thiện sức khỏe mà còn tạo ra cơ hội để học sinh học hỏi và phát triển KN giao tiếp và làm việc nhóm. Chương trình tư vấn và hỗ trợ tâm lý trong nhà trường để tư vấn và hỗ trợ tâm lý để giúp HS giải quyết các vấn đề cá nhân và tinh thần. Giúp tạo ra một môi trường hỗ trợ và an toàn cho HS để họ có thể phát triển một cách toàn diện. Tổ chức các chương trình phát triển KN mềm như quản lý thời gian, KN giao tiếp, và khả năng giải quyết vấn đề.

- Xây dựng cộng đồng gắn kết trong nhà trường: THHP là nơi tạo ra một cộng đồng gắn kết, nơi mà HS cảm thấy an toàn và được chào đón. Tạo ra môi trường học tập và sống hòa đồng khuyến khích sự tương tác và giao tiếp giữa HS thông qua việc tổ chức các sự kiện, hoạt động ngoại khóa và các dự án nhóm. Tạo ra không gian cho HS để chia sẻ ý tưởng, kinh nghiệm và quan điểm của họ. Xây dựng các chương trình hỗ trợ và mentorship: Tạo ra các chương trình hỗ trợ cho HS mới, như chương trình mentorship hoặc các buổi hướng dẫn dành riêng cho học sinh mới. HS cảm thấy được chào đón và hỗ trợ khi họ bắt đầu cuộc hành trình của mình tại nhà trường. Tạo ra các chương trình và sự kiện gắn kết cộng đồng: Tổ chức các sự kiện và hoạt động có tính cộng đồng như ngày hội trường, cuộc thi, và các hoạt động từ thiện. Những hoạt động như vậy tạo ra cơ hội cho HS gặp gỡ, giao lưu và xây dựng mối quan hệ. Tạo ra không gian cho việc chia sẻ và thảo luận: Tạo ra các diễn đàn, nhóm trò chuyện hoặc các buổi hội thảo để HS có thể chia sẻ ý kiến, quan điểm và trải nghiệm của họ. Xây dựng một cộng đồng nơi mà mọi người cảm thấy được lắng nghe và tôn trọng thấu cảm. Tạo ra các chương trình và sự kiện mang tính đa dạng về văn hóa, ngôn ngữ, sở thích, mà mọi người cảm thấy được chấp nhận và đồng cảm có trách nhiệm với nhau.

2.3. Đặc điểm mô hình Trường học hạnh phúc

Đặc điểm mô hình “Trường học hạnh phúc” của UNESCO xoay quanh ba yếu tố chính là “3P”: People (con người), Process (quy trình), và Place (môi trường).

- People (Con người): Đây là yếu tố tập trung vào việc tạo ra một cộng đồng học đầy đủ hỗ trợ, nơi mà mọi thành viên, bao gồm HS, GV và nhân viên, đều được tôn trọng và được khuyến khích tham gia tích cực vào quá trình học tập và phát triển.

- Process (Hệ thống): Yếu tố này tập trung vào việc xây dựng và thúc đẩy các quy trình, chính sách và PP giáo dục tích cực, đảm bảo rằng mọi người đều có cơ hội tiếp cận và hưởng lợi từ một hệ thống GD công bằng và chất lượng.

- Place (Môi trường): Yếu tố này liên quan đến việc tạo ra một môi trường học tập và sống lành mạnh, an toàn và tích cực. Bao gồm cả CSVC và không gian vật lý, tâm lý, văn hóa của trường học, cũng như môi trường xã hội và văn hóa xung quanh.

Mô hình “Trường học hạnh phúc” của UNESCO nhấn mạnh vào việc tạo ra một môi trường học tập tích cực và đảm bảo sự phát triển toàn diện cho tất cả các thành viên của cộng đồng học.

2.4. Phương pháp xây dựng Trường học hạnh phúc

Tạo ra một môi trường học tập đa dạng và linh hoạt: Đảm bảo rằng trường học cung cấp các cơ hội học tập đa dạng và linh hoạt, phù hợp với nhu cầu và sở thích của từng học sinh. Thiết kế chương trình học linh hoạt, cho phép HS lựa chọn các môn học phù hợp với nhu cầu và mục tiêu cá nhân của họ. Đảm bảo rằng trường học cung cấp một loạt các lựa chọn học tập, từ các môn học cơ bản đến các môn học chuyên sâu và nâng cao. HS có thể phát triển KN và kiến thức ở nhiều lĩnh vực khác nhau và theo đuổi sở thích cá nhân của họ. Hỗ trợ và tư vấn cho HS đặc biệt, bao gồm cả HS có nhu cầu đặc biệt và HS nhập học từ các nền văn hóa khác nhau và chấp nhận sự đa văn hóa, HS đều có cơ hội và điều kiện để thành công. Thúc đẩy sự đa dạng và tiếp cận công bằng: Khuyến khích sự đa dạng và tiếp cận công bằng trong môi trường học tập bằng cách tạo ra các chương trình và sự kiện chào đón tất cả các HS từ các dân tộc, tôn giáo khác nhau.

Thúc đẩy sự tham gia và tương tác: Khuyến khích HS tham gia vào các hoạt động ngoại khóa, các dự án nhóm và các sự kiện cộng đồng để tạo ra một môi trường tương tác và hỗ trợ. Tổ chức các hoạt động ngoại khóa đa dạng: từ các CLB, hội thảo, đến các buổi triển lãm và các sự kiện nghệ thuật, thể thao. Các em HS có cơ hội để tham gia vào những hoạt động mà họ quan tâm và đam mê. Tạo điều kiện cho HS tham gia vào các dự án nhóm: Các dự án này có thể liên quan đến nội dung học tập hoặc là các dự án về vấn đề xã hội và môi trường. Tổ chức các sự kiện cộng đồng: Tạo ra các sự kiện cộng đồng như ngày hội trường, buổi gặp gỡ HS mới, hoặc các chương trình từ thiện. Những sự kiện như vậy không chỉ tạo ra cơ hội cho HS gặp gỡ và kết nối với nhau mà còn tạo ra một môi trường hỗ trợ và động viên. Khuyến khích sự tương tác trong lớp học: Tạo điều kiện cho sự tương tác và trao đổi thông tin giữa HS và GV trong lớp học. Sử dụng các PP giảng dạy tương tác như thảo luận nhóm, thực hành thực tế và các bài thảo luận để kích thích sự tương tác và học hỏi. Tạo ra không gian tương tác trên mạng: Sử dụng các nền tảng trực tuyến và mạng

xã hội để tạo ra các cộng đồng trực tuyến cho HS.

Chú trọng đến sức khỏe tinh thần và thể chất: Đảm bảo rằng trường học cung cấp các dịch vụ hỗ trợ về sức khỏe tinh thần và thể chất cho HS, bao gồm cả các chương trình tư vấn và các hoạt động thể dục. (WHO, 2018). Tạo ra các dịch vụ tư vấn tinh thần như tư vấn cá nhân, tư vấn nhóm, và các buổi tư vấn trực tuyến. Các tư vấn viên có thể hỗ trợ HS giải quyết các vấn đề về sức khỏe tinh thần như căng thẳng, lo âu và trầm cảm. Tạo ra các chương trình TDTT như yoga, aerobics, và các lớp thể dục ngoại khóa. Tổ chức cho HS các cơ hội để tham gia vào các hoạt động thể chất để giảm căng thẳng và tăng cường sức khỏe thể chất. Tạo điều kiện cho giấc ngủ và nghỉ ngơi đủ: Tạo ra các chương trình và chính sách để khuyến khích HS duy trì giấc ngủ và nghỉ ngơi đủ. Cung cấp các không gian yên tĩnh và thoải mái để HS có thể nghỉ ngơi và tái tạo năng lượng giữa các buổi học và các hoạt động. GD về sức khỏe tinh thần và thể chất: Tổ chức các buổi sinh hoạt dưới cờ, hội thảo và các sự kiện về sức khỏe tinh thần và thể chất để giáo dục HS về tầm quan trọng của việc duy trì một lối sống lành mạnh và cân bằng.

- Xây dựng mối quan hệ tích cực: Khuyến khích việc xây dựng mối quan hệ tích cực giữa HS và giữa HS và GV, tạo ra một môi trường hỗ trợ và động viên. Tạo ra các cơ hội cho HS và GV giao tiếp và tương tác ngoài lớp học thông qua các buổi họp, buổi tư vấn, và các sự kiện xã hội. Tạo ra một môi trường hỗ trợ và động viên trong cả quá trình học tập và cuộc sống HS. Khuyến khích HS chia sẻ ý kiến, quan điểm và trải nghiệm của họ với nhau và với GV. Tạo ra các diễn đàn và không gian để HS có thể gặp gỡ, thảo luận và hỗ trợ lẫn nhau trong quá trình học tập và nghiên cứu. Tổ chức các chương trình mentorship giữa HS và GV, giữa HS các khóa cao hơn và HS các khóa thấp hơn. Điều này giúp HS nhận được sự hỗ trợ và chỉ dẫn từ những người có kinh nghiệm và kiến thức. Xây dựng một văn hóa đồng lòng và tích cực trong trường học bằng cách tôn trọng và khích lệ sự đóng góp của mọi người, tạo ra không gian cho sự phát triển và thành công của tất cả các thành viên trong trường học.

2.5. Biện pháp xây dựng trường học hạnh phúc cho HS

- Tạo môi trường học tích cực: Xây dựng một môi trường học tích cực bằng cách khuyến khích sự hợp tác và trao đổi ý kiến giữa HS và GV. Chia sẻ, phản hồi xây dựng và động viên để tạo ra sự tự tin và sự hứng thú trong học tập của người học.

- Phát triển KN sống và tinh thần: Tạo ra các chương trình giáo dục phát triển KN sống và tinh thần

như KN giải quyết vấn đề, quản lý cảm xúc và giao tiếp hiệu quả. Để giúp HS rèn luyện sự tự tin, kiên nhẫn và khả năng chịu đựng trong cuộc sống.

- Tạo cơ hội tham gia và tự do sáng tạo: Tạo ra các hoạt động ngoại khóa, CLB và dự án nghiên cứu cho HS để họ có cơ hội thể hiện sự sáng tạo và theo đuổi sở thích cá nhân.

- Xây dựng môi trường an toàn và hỗ trợ: Tạo ra một môi trường an toàn về cảm xúc và thể chất cho HS. Hỗ trợ, trợ giúp về tư vấn tâm lý, các buổi hội thảo về quản lý căng thẳng và các chương trình hỗ trợ cộng đồng cho người học.

- Khuyến khích sự đa dạng và tôn trọng: Tạo ra một môi trường đa dạng và kính trọng bình đẳng với mọi người, bao gồm cả về văn hóa, giới tính và năng lực giúp tạo ra một cộng đồng học tập hòa bình và đồng thuận trong tất cả các hoạt động GD của nhà trường.

- Tạo cơ hội cho việc phản hồi và tham gia: Khuyến khích sự tham gia của HS trong quá trình ra quyết định và tạo cơ hội cho HS để đóng góp ý kiến và phản hồi về trường học của mình.

- Xây dựng mối quan hệ tích cực: Khuyến khích việc xây dựng mối quan hệ tích cực giữa HS và giữa HS và GV. Tạo ra các cơ hội cho việc gặp gỡ và giao tiếp ngoài lớp học và khuyến khích việc chia sẻ cảm xúc và kinh nghiệm.

3. Kết luận

THHP không chỉ là nơi để học hỏi mà còn là nơi để HS phát triển và thành công trong cuộc sống. Việc xây dựng một môi trường học tập tích cực, linh hoạt và gắn kết là chìa khóa để đạt được mục tiêu này. Chúng ta hãy đoàn kết cùng nhau làm việc để tạo ra những THHP, nơi mà mọi HS đều có cơ hội để thành công và hạnh phúc. Đặc biệt là các trường từ mầm non đến đại học cần hướng đến môi trường học tập xanh và hạnh phúc.

Tài liệu tham khảo

1. The Huffington Post. (2019). *Creating Happy Schools: A 21st Century Imperative*.
2. Goddard, R. D., Goddard, Y. L., & Tschannen-Moran, M. (2019). *School Trust: Where to Begin. Educational Leadership*, 77(4), 14-20.
3. McCombs, B. L., & Miller, L. (2007). *Learner-Centered Classroom Practices and Assessments: Maximizing Student Motivation, Learning, and Achievement*. Corwin Press.
4. Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. Bloomsbury Publishing.
5. World Health Organization (WHO). (2018). *Mental Health: Strengthening Our Response*.